

तपाईंले सानोबाट शुरु गर्न सक्नुहुन्छ: हरेक हप्ता अथवा हरेक महिना \$10 मात्र पनि छुट्याएर राख्ने गर्नाले एउटा ठूलो शुरुवात हुनेछ।

तपाईंको तलबबाट एउटा सानो भाग सोझै वचत खातामा जाने भएमा राम्रो हुनसक्छ; यसबाट तपाईंले स्वतः वचत गर्न सक्नुहुन्छ र वचत गर्नुपर्ने रकम खर्च हुनजाने सम्भावना कम हुनेछ।

तपाईंको रोजगारदातासित पनि तपाईंले वचत तथा लगानी गर्ने विकल्पहरू हुनसक्छन्, जस्तै 401(k) योजना वा अन्य डेफर्ड कम्पेन्सेशन विकल्पहरू।

फार्गो सार्वजनिक पुस्तकालयमा बजेट, वित्त, वचत तथा लगानीबारे जान्नमा तपाईंलाई मद्दत गर्ने धेरैवटा स्रोतहरू छन्। आगामि कार्यक्रमबारे जानकारी तथा पुस्तकालयमा उपलब्ध अनलाईन वित्तीय स्रोत सामग्रीहरूको

लिङ्कहरूको लागि हाम्रो वेबसाइट

www.fargolibrary.org/moneysmart हेर्नुहोस्।

आफ्नो पैसाको असल व्यवस्था गर्ने विविध तरिकाहरूबारे जान्नलाई तपाईं मुख्य पुस्तकालय अथवा Dr. James Carlson Library को सूचना डेस्कमा पनि आउन सक्नुहुन्छ।

खुल्ने समयहरू

FARGO PUBLIC LIBRARY
102 3rd St. N. • Fargo
(701) 241.1472

सोमवार -बिहीवार 9-9
शुक्रवार 11-6
शनिवार 9-6
आइतवार 1-6*

*मुख्य पुस्तकालय स्मारक दिवस देखि श्रम दिवससम्म
आइतवारका दिन बन्द रहनेछ।

DR. JAMES CARLSON LIBRARY
2801 32nd Ave. S. • Fargo
(701) 476.4040

सोमवार -बिहीवार 10-8
शुक्रवार 11-6
शनिवार 9-6*
आइतवार 1-6

* Dr. James Carlson Library स्मारक दिवस देखि
श्रम दिवससम्म आइतवारका दिन बन्द रहनेछ।

NORTHPORT BRANCH
2714 N. Broadway • Fargo
(701) 476.4026

सोमवार -बिहीवार 10-8
शुक्रवार 11-6
शनिवार 9-6
आइतवार बन्द

WWW.FARGOLIBRARY.ORG

मनि स्मार्ट

स्टार्ट स्मार्ट:
बजेटको आधारभूत तथ्य

बजेटले के काम गर्छ

बजेटले— व्यक्तिगत वा पारिवारिक भएपनि — तपाईंको पैसा कहाँ खर्च हुँदैछ भन्ने जानकारी गराएर आफ्नो पैसा कहाँ लगाउन चाहनुहुन्छ त्यसको योजना बनाउन सहयोग पुऱ्याएर पैसाको राम्रो व्यवस्था गर्नमा तपाईंलाई मद्दत गर्नसक्छ।

बजेटद्वारा तपाईंलाई आवश्यक पर्ने खर्चहरूको योजना बनाउनमा पनि मद्दत पुऱ्यसक्छ। खर्चहरूको लेखाजोखा राख्दै हरेक महिना तिर्नुपर्ने भुक्तानहरूबारे थाहा पाएमा, प्राय आवश्यक पर्ने पैसा जम्मा गर्न सक्नुहुन्छ। र बिल भुक्तान गर्ने बेलामा, तपाईंले अलग्गै राखेको पैसा प्रयोग गर्दै थप दस्तुर तिर्नुबाट बच्न सक्नुहुन्छ।

अन्तमा, बजेटले तपाईंलाई आफ्नो लक्ष प्राप्तिको सहयोग तपाईंलाई वास्तवमै गर्नसक्छ। आवश्यक परेको वस्तुहरूको पैसा तिरिसकेपछि, बाँकी रहेको पैसा कहाँ खर्च गर्ने भनेर तपाईंले रोज्न सक्नुहुन्छ। आफूले चाहेको तर खास जरुरत नभएको सरसामानहरू नकिनेर तपाईंले केही पैसा ठूला लक्षहरू जस्तै गाडी किन्न

अथवा कलेजको खर्च तिर्न छुट्याएर राख्न सक्नुहुन्छ।

शुरुवात गर्ने

बजेट बनाउन शुरु गर्ने पहिलो कदम भनेको हाल तपाईंको पैसा कहाँ खर्च हुँदैछ यसबारे थाहा पाउनु हो। यसमा थोरै मेहनत चाहिन्छ, तर एउटा पूरा महिना (वा बढी) अवधिको खर्च र खरीदहरूको हिसाब राख्नाले आफ्नो पैसा हाल कहाँ जाँदैछ भन्ने थाहा पाउनुहुनेछ। निम्न जानकारीहरू समावेश गर्दै एउटा खाता वा सानो सूची तयार गर्नुहोस्:

- पैसा खर्च गरेको मिति
- खर्च गरेको रकम

- पैसा के चिजमा खर्च गरेको

भेन्डिङ: मशिनबाट लिएको सोडाको सानो रकम वा बस भाडा — सम्पूर्ण खर्चहरूको हिसाब राख्न जरुरी हुन्छ। यो सबै जोडेर तपाईंले हरेक महिना गर्ने खर्चको हिसाब आउँछ।

खर्चहरू प्राय आधारभूत शीर्षकमा विभाजन गरिन्छन्।

आवास: यसमा घर भाडा वा धितो भुक्तान, साथै ताप, विद्युत, पानी र फोहर फ्याँके सेवाहरू पनि पर्दछन्।

खाद्य: तपाईंले किराना पसलमा खर्च गर्ने रकमको अतिरिक्त, यो बजेट शीर्षकमा विद्यालयको खाजा, भोजनालयको खाना, अथवा चिया चमेना र पेयहरूमा गरेको खर्चहरू पनि पर्नसक्छन्।

कपडा: तपाईंको परिवारका सबै सदस्यहरूको नियमित लत्ता कपडाहरू बाहेक, जुत्ता वा कार्यालयको पोशाकहरूको खर्च पनि छुट्याउनुपर्छ।

यातायात: यसमा गाडीको भुक्तान, इन्धन, गाडीको बिमा, र गाडी मरम्मतको लागि छुट्याइएको रकम पर्नसक्छ। तपाईंसित गाडी छैन भने, तपाईंले बस भाडा वा अन्य सार्वजनिक यातायातको खर्चहरूको पनि बजेट बनाउनुपर्छ।

स्वास्थ्य सेवा: तपाईंसित चिकित्सा बिमा भएमा, मासिक बिमा प्रिमियम रकम साथै चिकित्सक अथवा क्लिनिकमा जाने कुनैपनि कोपेमेन्टहरूको बजेट बनाउन नभुल्नुहोला। साथै, आवश्यक पर्ने भएमा, प्रिस्कृप्शनमा दिइएको औषधिहरूको खर्च पनि बजेटमा छुट्याउनुहोस्।

शिक्षा: यस शीर्षकमा समावेश हुनसक्ने खर्चहरूमा, कलेजको ट्यूशन, विद्यार्थी ऋण भुक्तान, पाठ्यपुस्तक र स्कूलको चिजविजहरू, अथवा खेलकूद र अन्य कृयाकलापमा भाग लिने शुल्कहरू पर्नसक्छन्।

ऋण भुक्तान: क्रेडिट कार्ड वा अन्य प्रकारको अल्पावधिको उपभोक्ता ऋणहरूको भुक्तान गर्ने रकम बजेट गर्न नभुल्नुहोला

खर्च तथा आयको तुलना गर्ने

एकपटक तपाईंले कमसेकम एक महिनाको आफ्नो सम्पूर्ण खर्चहरूको हिसाब राखेपछि, पैसा कहाँ खर्च हुँदैरहेछ भन्ने थाहा पाउन सक्नुहुन्छ। सबै खर्चहरूलाई

जोड्नुपर्छ। त्यसपछि, आफ्नो जम्मा आयमाथि एक नजर पुऱ्याउनुपर्छ।

- तपाईंको सामान्य खर्च भन्दा मासिक आय बढी भएमा, तपाईं भविष्यको आफ्नो लक्ष्य प्राप्तिको लागि बचत तथा लगानी गर्नसक्ने राम्रो स्थितिमा हुनुहुन्छ।
- तपाईंको सामान्य खर्च भन्दा मासिक आय कम भएमा, हरेक महिना गर्ने खर्चमा कटौती गरेर तपाईंले आफ्नो बजेटलाई सन्तुलन गर्नुपर्छ।

खर्चमा कटौती गर्ने उपायहरू

खर्चमा कटौती गर्ने पहिलो ठूलो कदम भनेको तपाईंलाई किन्न मन लागेको वस्तुहरूको तुलनामा तपाईंलाई वास्तवमा के किन्न जरुरत छ भनेर विचार गर्नु हो। खाद्य, आवास, र आधारभूत कपडाहरू वास्तविक जरुरतहरू हुन्। कफी पसलबाट हरेक दिन कफी लिने, भोजनालय अथवा सिनेमा जाने, र मनोरञ्जनको लागि भ्रमण गर्ने तपाईंलाई इच्छा लागेका कुराहरू हुन्।

विगतका

महिनाहरूमा तपाईंले खर्च गरेको कुराहरू हर्नुहोस्। तपाईंले बजेटमा साँच्चै नै राख्नुपर्ने खर्चहरूमा चिन्ह लगाउनुहोस्। अन्य वस्तुहरूका लागि, यी वस्तुहरूमा खर्च नगर्ने प्रयास गर्नुहोस्, अथवा यिनीहरूको साटो कम खर्चिलो विकल्पहरूको पत्ता लगाउनुहोस्। जस्तै,

सिनेमा हलको टिकट लिनु वा भिडियो भाडामा लिनुको साटो, लाईब्रेरीबाट सितैमा DVD लिने प्रयास गर्नुहोस्।

हरेक महिना बचत गर्नसक्ने रकमको एउटा लक्ष निर्धारण गर्नुहोस्, र आफ्नो लक्ष पूर्ति भए नभएको हेर्नलाई आफ्नो खर्चहरूको लेखाजोखा राख्नुहोस्।

बचत तथा लगानी गर्न शुरु गर्ने उपायहरू

बचत गर्न शुरु गर्नुलाई धेरैजना मानिसहरू “पहिला आफैलाई तिर्न” सिकु हो भन्ने गर्दछन्।